

Ozvěna hudčických lomů

Říká se, že když se v Hudčicích začala od poloviny 19. století ve velkém lámat žula, dělníci si brzy všimli jedné zvláštnosti. Lom měl podivnou ozvěnu. Nešlo o obyčejné odražení zvuku. Bylo to něco, co jako by odpovídalo. Když udeřili želižkem do kamene, ozvěna se někdy vrátila jinak, než by měla. Jako by kámen mluvil.

První, kdo si toho všiml, byli bratři ze Slavětína, nejstarší známí kameníci v Hudčicích. Tvrdili, že se ozvěna mění podle toho, kdo v lomu pracuje. Když byl člověk poctivý, ozvěna byla jasná a čistá. Když někdo podváděl při měření kostek, ozvěna se vracela dutá a krátká.

Když se roku 1902 přistěhoval do Hudčic kameník ze Skutče a pronajal si obecní lom, dělníci mu o té zvláštnosti vyprávěli. Kameník se tomu smál, ale jen do chvíle, než se ozvěna změnila.

Když nově příchozí dělníci udeřili do žuly, lom odpověděl dlouhým, táhlým zvukem, který se rozléhal až k lesu. Staří dělníci tomu říkali „varování kamene“.

A skutečně. Během několika dní se ukázalo, že noví dělníci mají v hospodě dluhy, že se hádají, a že jim práce nejde od ruky tak, jak by jít měla. Ozvěna jako by to věděla dřív než lidé.

Před první světovou válkou, kdy v lomech pracovalo až sto dělníků, se ozvěna stala tichým pomocníkem. Když se někdo ztratil v hluboké jámě, odkud kostkaři vynášeli kameny do pracoven, stačilo zakřičet. Ozvěna odpověděla z místa, kde se člověk měl vydat nahoru. Nebyla to magie, jen zvláštní akustika lomu, ale místní tomu říkali „hlas žuly“.

Za války, kdy v lomech pracovali zajatci a uprchlíci, ozvěna prý několikrát zachránila život. Jednou se ozvala krátce, ostře, jako úder kovu o kov. Dělníci se zastavili, a právě v tu chvíli se utrhł kus stěny. Kdyby pokračovali v práci, stáli by přímo pod

ním. Tehdy se začalo říkat, že „Kámen v Hudčicích mluví k těm, kteří mu naslouchají. A kdo pracuje nepoctivě, tomu ozvěna odpoví jinak.“

Dnes už jsou lomy tiché. Ale místní říkají, že když člověk vezme kámen do ruky a lehce na něj poklepe, může slyšet ozvěnu, která se vrací z dávných časů, z dob, kdy se tu lámala žula pro vídeňské ulice, kdy se lom plnil hlasy dělníků, a kdy kámen prý dokázal varovat dřív, než se něco stalo.

Říká se, že ozvěna z hudčických lomů nebyla jen zvláštní akustika. Místní dodnes tvrdí, že kámen si pamatuje všechny, kteří se ho dotýkali. Pamatuje **bratry** ze Slavětína, dobrodruhy ze Skutče i poctivé kostkaře, kteří vynášeli žulu z hluboké jámy až do pracoven. A prý když se člověk u starého lomu zastaví, zadrží dech a lehce klepne kamínkem o kamennou stěnu, ozvěna mu odpoví tak, jako odpovídala dělníkům před sto lety. Pokud má člověk srdce klidné, ozve se ozvěna čistě. Pokud se v člověku skrývá nepoctivost, ozve se ozvě dutě. Někteří říkají, že je to jen legenda. Jiní se raději neptají a klepou na kámen jen jednou.

Tak co, milí výletníci, už se těšíte, až se k lomům u Hudčic vydáte a třeba i poklepete na žulovou skálu? Pokud jste připraveni na pořádné dobrodružství, hurá na výlet. A nezapomeňte. Při troše štěstí se možná v lomu i osvěžíte ;)

Lomy najdete na GPS souřadnicích

49.5247844N, 13.9195306E

<https://mapy.com/s/lulurucuse>

Vzpomeneš si, odkud přišel první kameník do Hudčic?

Co se stalo, když se někdo ztratil v hluboké jámě?

Kdo v lomech pracoval za války?

Vzpomeneš si, do jakého evropského města byla místní žula vyvážena?

Když už víš, jak lomy vypadají, určitě dokážeš vymyslet příběh, jak by mohla ozvěna pomoci turistovi. Zapiš ho.

This image shows a full page of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the entire width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Každý kameník v lomu měl svou vlastní značku, která sloužila jako jeho podpis. Někdo měl značky jednoduché, jiný složitější. Jak mohly značky vypadat, vidíš na obrázku níže. Kdybys Ty byl kameník, jak by vypadala Tvá kamenická značka? Nakresli ji do okénka pod obrázkem.

Nakresli vlastní kamenickou značku:

Nakresli vlastní kamenickou značku:

Co víme o kamenících

Kamenictví je hodně staré řemeslo. Znamé bylo již před naším letopočtem. Ale i přesto mnohé nástroje vypadaly po mnoho století téměř stejně. Víš, s čím kameníci pracovali?

Kamenické kladívko

Kamenické kladívko je jeden z nejdůležitějších nástrojů kameníka. Kladívko je malé a pevné. Kameník při práci s kladívkem musí být přesný, protože každý úder kladívka mění tvar kamene.

Kamenické dláto

Kamenické dláto je dlouhý kovový nástroj, který kameníci používali k tomu, aby přesně odsekávali malé kousky kamene.

Bouchar

Bouchar, někdy se mu říká pemrlice, je speciální kamenické kladivo. Je těžší než kladívko a na konci má mnoho malých zoubků, které pomáhají kameníkům upravovat povrch kamene.

Kamenické kružidlo

Kamenické kružidlo je nástroj, který kameníci používali k tomu, aby na kámen nakreslili přesné kruhy, oblouky nebo rozměry.

Bouchar je kamenické kladivo se zoubky. Kameník s ním klepe na kámen, aby byl povrch drsný a neklouzal.

Kamenické kružidlo je kovový nástroj se dvěma nožkami. Jednou se zapíchne do kamene, druhou se kreslí kruh. Pomáhá kameníkům dělat přesné tvary.

Kamenické dláto je kovový nástroj, kterým kameník přesně odsekává malé kousky kamene. Kladívko do dláta klepne a kámen se začne tvarovat.

Kameník drží kladívko v jedné ruce, dláto v druhé. Klepnutím odsekává malé kousky kamene, až z něj vznikne dlažební kostka.

Něco málo o smrku

V blízkosti lomu vidíš krásný les, ve kterém uvidíš mnoho druhů stromů. Nejčastěji narazíš na smrk. Vidíš ho někde ve svém okolí?

Smrk má rovný kmen a větve, které tvoří tvar jako vánoční stromeček. Je tmavě zelený a voní po lese. Už jsi jej našel?

Úkol

Pod smrkem zajisté najdeš šišky. Vezmi si domů dvě či tři. Ale více jich neber. Na šiškách si pochutnává mnoho místních zvířátek a Tobě na pokus dvě či tři šišky úplně stačí. Doma dej šišky do květináče plného zeminy. Zasaď šišku jako květinu. Květináč dej na okno a choď jej pravidelně zalévat. Počkej rok a uvidíš, jak moc úspěšný zahradník jsi byl. Pokud malý smrček nevypěstuješ, nezoufej. Ne v každé šišce semínka jsou. To jsi věděl?

Přiřaď správně popisky k obrázkům

Smrk má dlouhé, hnědé šišky, které visí dolů. Když dozrají, začnou se pomalu otevírat. Šiška je vlastně „krabíčka“, ve které smrk schovává svá semínka.

Uvnitř šišky jsou malá semínka s lehkým „křídélkem“. Když vítr foukne, semínko se snese na zem jako malý padáček. Pokud má štěstí, vyrostе z něj nový smrček.

Smrk má měkké, krátké jehličky, které rostou po celém větvičce. Když si je vezmeš do ruky, nepíchají tolik jako borovice. Jehličky jsou tmavě zelené a drží na větvi celý rok.

Něco málo o lišce

Příroda kolem hudčických lomů je domovem mnoha zvířátek. Potkat tu můžeš srnky i zajíce, žáby či ještěrky, hady i slepýše. Bydlí tu také bystrá liška, o které si dnes povíme více.

Liška je malá, chytrá šelma s měkkým rezavým kožíškem, který na sluníčku skoro září. Na bříšku má srst světlejší, někdy až krémovou. Její huňatý ocas je tak velký, že si s ním v zimě přikrývá čumáček jako peřinou.

Liška bydlí nejčastěji v lese, kde má svůj úkryt, kterému se říká se nora. Tu si buď vyhrabe sama, nebo si zabydlí starou noru po jezevci. Přes den se schovává, ale večer a v noci se vydává na tichou obchůzku.

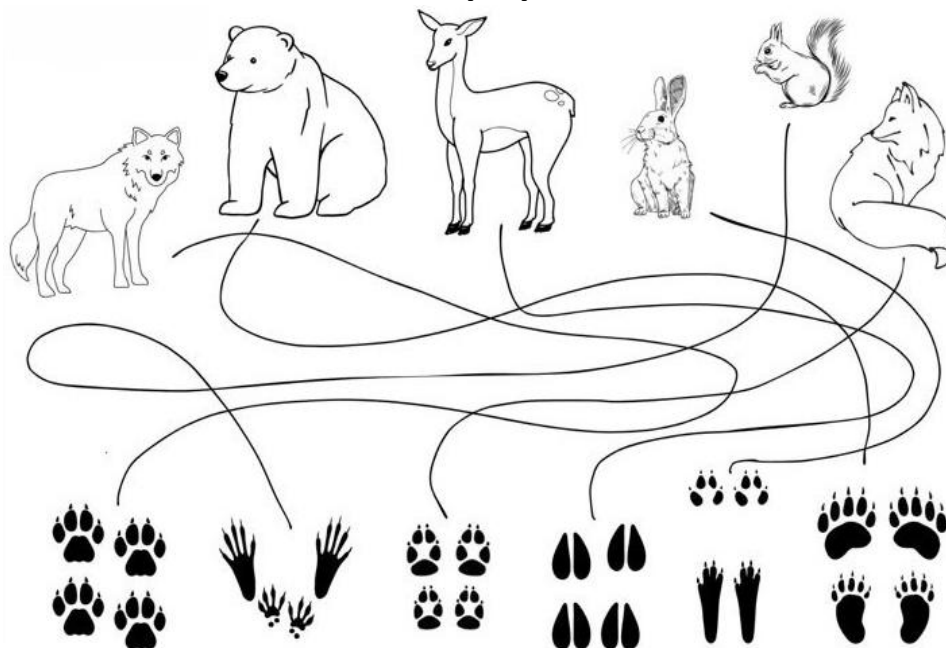
Když se narodí mláďata, říká se jim liščata. Jsou maličká, tmavá a mají zavřené oči. Maminka liška je hlídá v noře, nosí jim jídlo a učí je, jak se plížit, poslouchat les a poznat, co je bezpečné.

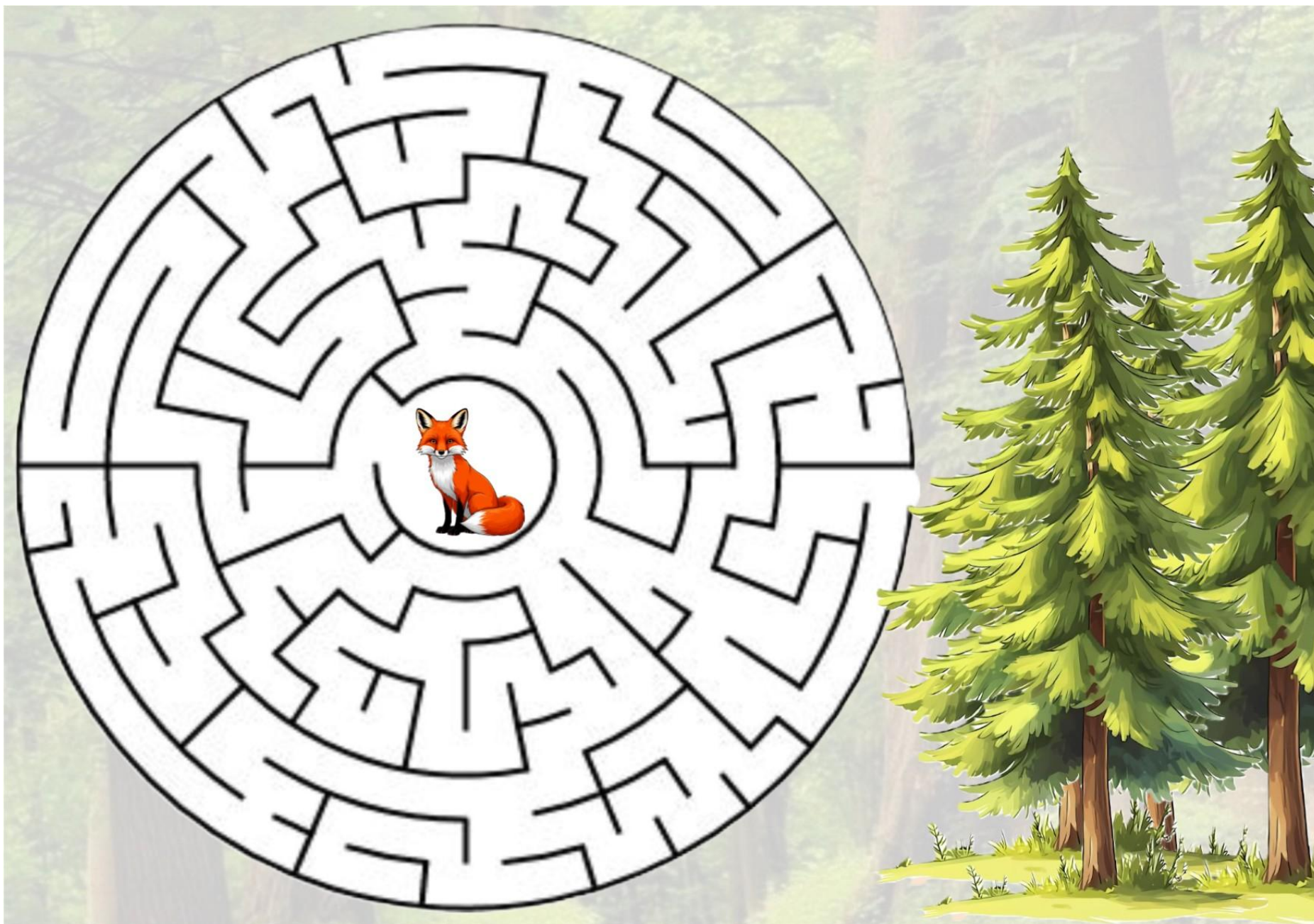
Dokresli a vymaluj lišku

Která stopa patří lišce?

Pomoz lišce najít cestu do lesa

Prostor pro Tvé poznámky

Milý výletníku, pevně věřím, že sis výlet užil. Aby sis jej pamatoval co nejdéle, vyplň si tento list. Díky němu Tvé vzpomínky ožijí kdykoli, kdy vezmeš tento list do ruky.

Datum výletu: _____

Počet ušlých kroků: _____

S kým ses na výlet vydal: _____

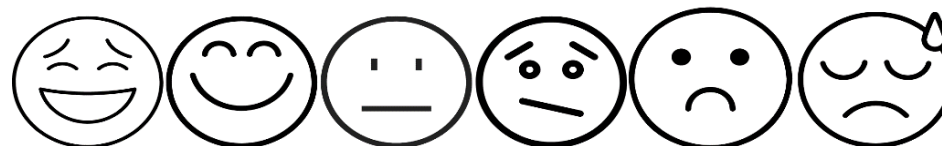
Co se Ti na výletě nejvíc líbilo: _____

Co Tě nejvíc pobavilo: _____

Jaké jsi měl počasí

Hodnocení výletu

Prostor pro fotografii, turistickou vizitku nebo Tvůj obrázek

Doporučení na cesty

Milí cestovatelé, protože vyrážíte na výlet do přírody, máme pro vás několik doporučení, na co byste neměli zapomenout. Kromě toho, že na výlet jdete na vlastní nebezpečí, je třeba myslet i na obsah batůžku.

Na cestu si zabalte:

Dostatek pitné vody a svačinu.

Pláštěnka se může hodit.

Dlouhé kalhoty jsou jistotou. Nohavice vyhrnete vždy, ale z kraťasů dlouhé kalhoty neuděláte ;)

Pevné boty nesmí chybět. Jdete do přírody, budete stoupat po skalách a chodit po kořenech. Uvidíte, že pevné boty oceníte.

Opravdu máte všechno? Co už v batůžku máte, můžete si odškrtnout.

Pokud jste na cestu připraveni, užijte si toulání.

Poděkování

Děkujeme, že jste se s námi vydali Po stopách pověstí. Jsme rádi, že jste si našli čas objevovat místa, která skrývají příběhy, tajemství i kousek dávné fantazie. Věříme, že se vám výlet líbil, že vás potěšily úkoly v pracovních listech a že jste si užili chvíle, kdy se příroda, historie a hra spojily v jedno.

Každý krok, který jste na cestě udělali, pomáhá udržovat pověsti živé. Tím, že se zastavíte u starých kamenů, lomů či stromů, dáváte těmto místům nový hlas. Pověsti žijí jen tehdy, když je někdo čte, vypráví, hledá a znovu objevuje. A právě vaše zvědavost, radost z objevování a chuť dívat se kolem sebe je tím, co jim umožňuje žít dál. Každý výlet je malý kousek příběhu, který se díky vám neztratí.

Ať vás vaše další cesty vedou k místům, která mají co vyprávět.

Líbí se vám projekt Po stopách pověstí? Budeme moc rádi, když se o něm zmíníte mezi rodinou i přáteli.

Další pověsti s pracovními listy najdete na webu <https://janulanatoulkach.cz/po-stopach-povesti/m180>.

K dostání je první ze série knih Po stopách pověstí, která vás seznámí s 12 pověstmi z Brd. Mimo pověstí v knize najdete 72 tipů na výlety, prostor pro vaše zážitky a mnoho dalšího. Knihu zakoupíte na webu nakladatelství <https://bookla.cz/eshop/produkt/po-stopach-povesti-brdy>.

Kam po výletě?

Přestože jsou Hudčice malou obcí, skrývají malý skvost, který by neměl minout žádný milovník mlsání. Před místními potravinami, na adrese Hudčic 72, stojí nenápadný stánek se zmrzlinou. Otevřen je v letní sezóně za příznivého počasí od 13.00 do 18.00 hodin. Právě v tomto stánku zakoupíte tu nejlepší zmrzlinu v okolí a jednu z nejlepších zmrzlin nejen na Podbrdsku. Až budete mít lom v merku, vřele doporučuji se tu zastavit.

Poslední úkol

Protože zmrzliny není nikdy dost, až budeš mít čisté ruce a chvilku času, spoj tečky a obrázek vybarvi.

